פרשת האזינו

א. די היינטיקע פרשת השבוע הויבט זיך אָן מיט די ווערטער: האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי. דער טעם וואָס משה רבנו האָט עס געזאָגט צו שמים וארץ איז, ווייל שמים וארץ זיינען משועבד צו אידן. בשעת אידן טוען וואָס דער אויבערשטער וויל, דאַן טוען שמים וארץ דאָס וואָס אידן ווילן.

דער אויבערשטער זאָל געבן, אַז איצט, די צייט פון קבלה טובה על להבא, זאָל מספיק זיין די החלטה טובה, במילא זאָלן שמים וארץ טאָן אַלץ וואָס אידן ווילן בנפשם האלקית, און אַז דער אויבערשטער וועט געבן אידן גשמיות וועלן דעמאָלט אידן ווייזן וואָס זיי קענען.

דאָס הייסט אַז זיי וועלן מאַכן פון גשמיות רוחניות, און דאָס זאָל זיין מתוך מרחב ומתוך שמחה.

(משיחת יום ב' דר"ה, תשט"ז)

ב. דעם לשון האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי, געפינט מען אויך ביי ישעי' הנביא אָבער אין אַן אופן הפוך, שמעו שמים והאזיני ארץ [1]. זאָגן אויף דעם די מפרשים [2], ווייל שמיעה איז מרחוק און האזנה איז מקרוב [3]. משה רבנו איז געווען נענטער צו שמים ווי צו ארץ, דערפאַר האָט ער געזאָגט האזינו השמים ותשמע הארץ, און ישעי' וואָס איז געווען נענטער צו ארץ האָט ער געזאָגט שמעו שמים והאזיני ארץ.

ג. משה רבנו איז געווען אַ נשמה דאצילות, ד. ה. אַז אויך זייענדיק דאָ למטה איז ער געווען במדריגת האצילות. ווי עס ווערט דערקלערט אין רמב"ם [4] בענין מעלת נבואת משה על נבואת שארי הנביאים, אַז ביי אַלע נביאים האָט בשעת נבואתם געדאַרפט זיין התפשטות הגשמיות, ווייל זייער גוף הגשמי האָט מבלבל געווען צו דער נבואה (וואָס דאָס איז אַ גילוי פון אצילות), אָבער ביי משה'ן האָט ניט געדאַרפט זיין קיין התפשטות הגשמיות, ווייל זיין גוף הגשמי איז ניט נאָר וואָס ער האָט ניט מבלבל געווען צו אלקות, נאָר נאָך מערער, ער איז געווען אַ כלי צו אלקות, ווייל שכינה מדברת מתוך גרונו [5].

און דאָס איז אויך דער טעם ההפרש פון אַלע נביאים ביז משה רבנו, אַז כל הנביאים נתנבאו ב„כה" — בי"ע, און משה נתנבא ב„זה" — אצילות [6].

דערפאַר בשעת משה רבנו האָט גערעדט וועגן שמים (אצילות), האָט ער געזאָגט האזינו, לשון קירוב. און בשעת ער האָט גערעדט וועגן ארץ, וואָס דאָס איז בי"ע בכלל און עולם

1) ישעי' א, ב.
2) תנחומא האזינו ב, געבראַכט בדעת זקנים מבעלי התוספות ובאור החיים בפ' האזינו.
3) האזנה מלשון אוזן.
4) הלכות יסודי התורה פרק ז הלכה ו.
5) להעיר מזהר חלק ג רלב, א ושם ז, א. רסה, סע"א. שמות רבה פרשה ג, טו. ויקרא רבה פרשה ב, ג. מכילתא שמות יח, ט. לקוטי תורה ויקרא ג, א.
6) זע ספרי ר"פ מטות. לקוטי תורה במדבר פא, א.

הזה בפרט, האָט ער געזאָגט ותשמע לשון ריחוק.

אָבער ישעי׳, וואָס זיין נבואה איז געווען בכלל נבואת שארי הנביאים, — הגם ער האָט געזען די מרכבה, אָבער דאָס איז מער ניט ווי מרכבה דבריאה, — האָט ער אויף שמים (אצילות) געזאָגט שמעו, לשון ריחוק, און אויף ארץ — האזיני, לשון קירוב.

ד. לויט דעם איז אָבער ניט פאַרשטאַנדיק: צו וואָס האָט משה רבנו געדאַרפט בכללריידן וועגן בי״ע, און ישעי׳ הנביא וועגן אצילות?

ביי אַ נשמה דאצילות איז דאָך אַלץ וואָס זי זעט — אצילות. וואָרום אצילות איז ניט ערגעץ וואו, אצילות איז דאָך דאָ למטה, ווי עס ווערט דערקלערט אין לקוטי תורה[7], אַז רוחניות איז ניט בגדר מקום.

האָט דאָך משה רבנו געדאַרפט ריידן נאָר וועגן אצילות?

אַזוי אויך ישעי׳, וואָס האָט געזען מרכבה דבי״ע, צוליב וואָס האָט ער גערעדט וועגן שמים?

נאָר דער ענין איז:

אַזוי ווי על פי נגלה איז מען מבאר דעם טעם פון די לשונות הפוכות שבמשה וישעי׳, ווייל שמים וארץ זיינען צוויי עדות[8], און אַזוי ווי ביי עדות דאַרף זיין עדותם מכוונת, אַז ביידע עדים זאָלן זאָגן איין זאַך, דערפאַר האָבן משה און ישעי׳ געזאָגט לשונות הפוכות, בכדי אַז צוזאַמען זאָלן ביי ביידע עדות — שמים וארץ — זיין ביידע לשונות, האזנה און שמיעה.

אַזוי אויך אין רוחניות, מען דאַרף אויסגלייכן אצילות מיט בי״ע (עדותם מכוונת); אצילות זאָל נמשך ווערן אין בי״ע, און בי״ע זאָל עולה זיין אין אצילות.

דערפאַר האָט משה גערעדט אויך וועגן בי״ע, כדי ממשיך זיין אצילות אין בי״ע; און ישעי׳ האָט גערעדט אויך וועגן אצילות, כדי מעלה זיין בי״ע אין אצילות.

וואָרום משה ענינו המשכה מלמעלה למטה, און דאָס איז דער ענין וואָס משה האָט ממשיך געווען תורה למטה. און ישעי׳ הנביא ענינו העלאה מלמטה למעלה, וואָרום אַ נביא איז דאָך געווען אַ מוכיח, און דער ענין פון הוכחה איז צו פועל׳ן אין נבראים די עלי׳ מלמטה למעלה. דערפאַר האָבן ביידע גערעדט וועגן ביידע ענינים, בכדי צו פועל׳ן די התכללות פון מעלה מיט מטה.

ה. די הוראה פון דעם אין עבודה איז:

שמים איז יושבי אהל און ארץ איז בעלי עסק.

דאַרף זיין די התכללות פון ביידע ענינים. יושבי אהל דאַרפן וויסן אַז כל האומר אין לו אלא תורה אפילו תורה אין לו[9], נאָר עס דאַרף זיין אויך קיום המצוות, וואָרום דער לימוד דאַרף זיין על מנת לעשות דוקא, תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה[10].

און בעלי עסק, וואָס זייער עיקר עבודה איז בקיום המצוות, דאַרפן זיי וויסן אַז מען מוז האָבן אַ קביעות עתים לתורה יעדן טאָג, על כל פנים

7) דברים מט, ב.

8) רש״י אויפן אָרט.

9) יבמות קט, ב.

10) קדושין מ, ב.

פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית [11].

דער אונטערשייד איז נאר, וואס ס'איז עיקר ענינם, אז אין דעם קו דארף מען מער מהדר זיין, אבער ביי ביידן דארפן זיין ביידע קוין [12].

און אזוי איז אויך בענין עובדי הוי' בנשמתם ועובדי הוי' בגופם: עובדי הוי' בנשמתם, כאטש עיקר עבודתם איז מצד הנשמה, דארפן זיי זיך אפ־געבן אויך מיט גוף — המשכה למטה; און עובדי הוי' בגופם דארפן זיי זיך אפ־געבן אויך מיט הערן און דערהערן דעם אור הנשמה — העלאה למעלה.

און אזוי אויך אין יעדער מצוה בפרט, דארף זיין די מעשה המצוה מיט דער כוונת המצוה, ווארום מצוה בלא כוונה כגוף בלא נשמה [13].

(משיחת ש"פ האזינו, תשח"י)

חג הסוכות

א. אין חג הסוכות זיינען פאראן כמה מצוות, אויסער מצות ישיבת סו־כה. פונדעסטוועגן ווערט אנגערופן דער יום טוב על שם סוכות און ניט אויפן נאמען פון די אנדערע מצוות, ווי מצות נטילת ד' מינים וכו'.

איינער פון די טעמים איז, ווייל עס איז דא א מעלה אין מצות ישיבת סוכה אויף נטילת ד' מינים, וואס מצות סוכה איז פארבונדן מיט כל ימי החג. דער גאנצער יום טוב סוכות, פון דער ערשטער רגע משקידש החג, איז שוין פאראן די מצוה פון ישיבת סוכה, אבער ביי נטילת ד' מינים, אפילו אין בית המקדש, הויבט זיך אן זייער חיוב ערשט אין דערפרי.

נאך מערער איז אין מצות ישיבה בסוכה, אז ניט נאר וואס דאס הויבט זיך אן פון דער ערשטער מינוט משקידש החג, נאר עס מוז זיין א הכנה צו דעם פון פאר סוכות. ווארום עס איז דאך א בנין פון ג' דפנות, אדער כמו מנהגנו [1], ד' דפנות, און דוקא תעשה ולא מן העשוי, קען מען דאך דאס ניט טאן אום יום טוב, נאר מען מוז עס צוגרייטן פאר יום טוב און אין עשית הסוכה איז שוין דא א מצוה [2]. אבער ביי ד' מינים קען זיין אז דער גאנצער טאן זאל זיין אום יום טוב.

נאך א חילוק איז דא צווישן סוכה און ד' מינים, אז די ד' מינים האבן א הגבלה, נאכדעם ווי מען האט אפ־געטאן די מצוה איז מען שוין פטור פון איר, אבער מצות ישיבת סוכה, וואס די מצוה איז תשבו כעין תדורו [3], איז דאך ניט שייך צו זאגן אז ער האט שוין אפגעטן די מצוה, נאר זי ציט זיך במשך כל ימי החג.

מצות ישיבת סוכה הויבט זיך אן משקידש החג עד כלות כל ימי החג.

ב. נאך א מעלה פון מצות סוכה אויף אלע מצוות, אויך אויף מצות נטילת ד' מינים:

אלע מצוות זיינען ענינים פרטיים,

---

11) מנחות צט, ב. הלכות תלמוד תורה לאדמו"ר הזקן פרק ג הלכה ד.

12) ראה אגרת הקדש סימן ה.

13) ראה של"ה מסכת תמיד עמוד התפלה ענין חנוכה (רמט סע"ב).

1) שולחן ערוך אורח חיים סימן תרל סעיף ה בהגה.

2) זע רש"י מכות ח, א. שולחן ערוך אדה"ז ריש סימן תרמא: עשייתה אינה גמר המצוה שעיקר המצוה הוא לישב בה.

3) סוכה כח, ב. שולחן ערוך אדמו"ר הזקן תרלט, א.